

მთაბრძოლა

წასი 40 კპპ.

გაზეთი ღირს: 1 თეთი 9 ნაენთი ცენტ
 ნომერი უფლებანი 40 კპპ. განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზე, ისე მეორეზე, პეტიტის სტრიქონი—1 მან. საშუალოდ განცხადება 15 მან. საჭირო განცხადება უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს დღის 12 ს. ხელმოწერილი წერილები არ იტვირთება. დაუბეჭდველ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ ინახავს, ავტორებს უნდა ვერ დაუბრუნდეს და ამის შესახებ არც მიწერილობის კისტილობა.

სტელის მომწერლებმა ფულს შეიტანეს
 სთ უნდა გამოგზავნიან: "ქვემოთაშენი" ქ. თბილისი, 199. Редакция "МТ" სტელის მომწერთა გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს. რედაქციაში პირადად მოლოდინი შეიძლება 10—12 საათამდე, რედაქციისა და კანტონის აღმოსავლეთი, გოლოვნიანის ქუჩის პეტია № 12. Тифлиса, Головинский проспекта № 12).
 ტელეფონი 16—62.

№ 151 მთაბრძოლა № 151

ღრმად ამოწმებული მეთოდი; მერაბ გიორგის ძე კილაშვილი, ნიკოლოზ და ანტონ კილაშვილები, ზნა არჩილის ასული კილაშვილის, ელისაბედ მერაბის ასული ჩოგოვაძისა და შალვა იაკობის ძე ჩოგოვაძე აუწყებენ ნათესავეთ, მეგობრებსა და ნაცნობებს, რომ მათთვის ძვირფასი და უსყავარდესი პირელი შვილის, მერაბის და მეთოხე ძმის, შესამე მისი და მეთოხე კოლის ძმის, სამხედრო ექ-ში

ანდრო მერაბის ძე კილაშვილის
 სულს მოსახსენებლად წლის წირვა და პანაშვიდი არის კვირას 21 ივლისს ახალი სტილით, ქუთაისის მთავარ ანგელოზის ეკლესიაზე. წირვა დაიწყება 10 საათზე. პანაშვიდი 11 საათზე. (2—2)

გულმოკლული მეთოხე ელენე, დედა სერგო, შვილები ელენე და გიორგინა, ძმა ივანე კუტაძე, ბაშვილები: კორაძე, ხარტონ და ვასილ ზაქარაიშვილები, დიწყოლი ანდრო ჩოგოვაძე ულორეს მწუხარებით აუწყებენ ნათესავეთ და ნაცნობთ, რომ მიმდინარე წლის 15 ივლისს მოვალეობის ასრულების დროს ტრადიციულად გარდაიცვალა რკინის გზის წითელ გარემოში

სიმონ გუგუნიძე და ზაქარაიშვილი
 დასაფლავება მოხდება სოფ. ქვემოხეთში შაბათს 20 ივლისს. (1—1)

მწუხარებით ვაუწყებ ქართველ საზოგადოებას ახალგაზრდა ლინგვისტის პუბლიცისტის დაუფიქრებელი ანაზავის

ნიკოლოზ სპირიდონის ძე ჯორჯიანი
 ბორჯომის სანატორიში უდროვითად გარდაცვალდა. (1—1)

გულ დათოვებული დედა ეფრასინე ოქრობორის ასული სალუქვაძისა და ღრმა მწუხარებაში მყოფნი მამა ნიკოლოზ ვასილის ძე სალუქვაძე, ბიძანები სიმონ და ნიკო სალუქვაძეები, ალექსანდრე, ნესტორ, ვანო და ისაკი ფანტოლები აუწყებენ ნათესავეთ, მეგობრებს და ნაცნობთ უდროვითად გარდაცვალდა თფლისის მიხაილეს საავადმყოფოში, ვარშავის უნივერსიტეტის სტუდენტი

ვალერიან (ვალერი) ნიკიფორის ძე სალუქვაძის
 რომლისაც ვასილენტი ქალქ ფოთში საკუთარ სახლში დაკრძალა იქნება ამ თვის 25 ს. დღითი ხუთშაბათს, პანაშვიდი ყოველდღე. (3—1)

ღრმად ამოწმებული მეთოდი: მინა (ოლენკა) გაბრიელი გემბაძის ასული ჭიაბავაძის, სდერი ქრისტინე იესეს ასული გემბაძის, კოლის ძმები სამსონი, რადონი, ლავრენტი და გალაქტიონი გაბრიელის ძენი გემბაძეები, კოლის დები: პარასკევა გაბრიელის ასული შუბლაძისა, რიფსიმე და მარია გაბრიელის ასული გემბაძეები, რძალი ეკატერინა მინას ასული გემბაძისა და ქვისლი პეტროვიკი კლემენტი მეთოდის ძე შუბლაძე გულმოდგინებით აუწყებენ ნათესავეთ, მეგობრებს და ამაზნავებს, რომ თათრების მიერ გვიგულად იქნა მოკლული სადგურ არაზაის უფროსი ძვირფასი და დაუფიქრებელი

იოსებ ვაჟაძის ძე ჭიჭიანი
 რომლის სულს მოახსენებლად წირვა და პანაშვიდი დანიშნულია შაბათს 20 ივლისს (ახალი სტილით) ს. დედ. ჯინაში წმ. გიორგის ეკლესიაზე. (1—1)

მწუხარებით გულდათოვებული მშობლები: მინა (ოლენკა) გიორგის ძე და ანატასია მათეს ასული, ძმები: ანდროსი და შალვა, და ევგენინა, ბიძა ალექსანდრე გიორგის ძე არჩვაძე, მამადაშვილები: ვალერიან, ილიო და კალისტინა გიორგინაძეები—აუწყებენ ნათესავეთ და ნაცნობთ, რომ 17 ივლისს ქ. ბორჯომში ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა

გარბაშვილი (ვარკია) არგანაშვილის ასული არკადა
 ბორჯომიდან ჩამოსვენება მოხდება დღეს 20 ივლისს დღეს 8 საათზე და სადგურადან ექვს წუთად ნიკოლოზის ეკლესიაში იქნება დაკრძალული. დაკრძალვა მოხდება კვირას 21 ივლისს ახ. სტილით. იმავე ეკლესიის სასაფლაოზე. პანაშვიდი დღეს საღამოს 6 საათზე. (2—1)

განცხადება
 თელავის კალთა წმ. ნინოს სასაფლაოზე
 საპირდავითი საბჭო ამით აცხადებს, რომ პირველ ენკენისტიდან ამა 1918 წლის სასაფლაოებში თავისუფალია შეიძლება აღიკვეთოს: სასაფლაოების უფროსისა (ინსპექტორისა), ქართული ენის მასწავლებლისა, უფროს კლასებში (5—8 კლ.), რუსული ენისა უფროს კლასებში, ლათინური (არაბული) ორი საგანი ადრეს ენობა (პარმა), ფრანგული ენა, ფიზიკა და საბუნებისმეტყველო საგნებისა უფროს კლასებში. ჯამბაგირო ზემოხუთხელის პირთ მიუყვება ერთნაირად სხვა საშუალო სასაფლაოებში. თხუთხელის საბჭო სანატორიანთა ერთად უნდა გამოიგზავნოს საპირდავითი საბჭოს სახელმძღვანელო. უკანასკნელი ვადა თხოვნების მიღებასა 20 მარტამდისათვის (ახალი სტილით ადრესციტი). (3—3)

პირველი სოლეთის სპირტოზოლის წყალი
 ეს სპირტოზოლი და თავის ოჯახი უყვარს უნდა ერიდოს უბრალო და სხვადასხვა ხილვების წყლის (ლიმონათის და კვასის) სმას, ვინაიდან უმრავლესობა ამ წყლებსა ვადაუღებელი წყლისაგან მხადიდებ, და ყველა ეს წყლები ავრცობენ ხოლორისა და ტრევის "ვიბრიონებს" (ბაქტერიებს).
 რომ აირიოთერაპია და ხოლორა მოითხოვით ყველა გასართბებში და საკანდიტოებში, ავრცობენ შეიძლება ოჯახში უბრალო მავნებელი წყლის მაგიერ "ბორჯომის წყალი".
 მთავარი საწყობი იმპროვირებული ბორჯომის. (10—1)

ნაციონალიზმის და პროპაგანდა

დაწესებული ნაციონალიზმი დღეს უკიდურესად დასუსტდა. მთავრობა, თუმცა ფორმალად და თანდათანობით, ნაციონალიზმის განხორციელებას უწყვეტად სისამართლო, შკოლა, ფოსტა ტელეგრაფი, რკინის გზა და თვითმართვლობის ორგანოები ისე უნდა გარდაქმნან, რომ ხალხს, დემოკრატიის საშუალებად მიეცეს ამ "დაწესებულ" ლეგებში სარგებლობისა. სხვა გვარად ჩვენ ვერ წარმოვიდგინებთ და მოუკიდებელი სახელმწიფოს არსებობა და განვითარება.

არაჩვენებელი ელემენტები, რომელნიც ამას იწინააღმდეგებიან. ყველა ჯუღის მოხელე და მოწინააღმდეგე დემოკრატიის ნაციონალიზმს გვებრუნებს მხოლოდ იმიტომ, რომ გაუგებარ უტვინის მაგიერ ჩვენ ვცდილობთ ხალხისათვის გასაგებნი ენა გაგზავნილ საფლავებში.

ჩვენ ეს გარემოება არც გვაქვია და არც გვავიწყდება, რადგან, ბებელის არ იყოს, ჩვენ დიდ ყურადღებას უნდა ვაქცივით არა იმას, თუ რას ლაბარაკობენ ჩვენზე, არამედ იმას, თუ რას წარმოადგენენ ჩვენი უარსმყოფელნი და მათგანგებულნი.

მაგრამ რუს მოხელეთა სტრუქტურაში გამოძახილი პოლიტიკური "სოციალისტური" წრეებისა. ყოველგვარი უკიდურესობა იწვევს რეაქციას, წინააღმდეგობას, რაც მთავრად უკიდურესობაში გვავიწყობს და დიდად მახარალებელია. ამის მიზეზი უნდა ჩიფთავდეს ის, რომ მუშათა ზოგიერთ წრეებში ფიქრობენ და მოითხოვენ პროფესიონალი კავშირების ნაციონალიზაციას. ყოველი ისეთი გაუგებრობა, რომელიც თურმე მოვლიან პროფესიონალი კავშირების ნაციონალიზაციის საკანონმდებლო გზით.

ეს დიდი შედეგია. მრავლობის ნება არ აქვს მუშათა საკითხის შინაურ საქმეში ჩარევის, დემოკრატიული მთავრობა, ცხადია, ვერ იკისრებს ასეთ საქმეს. მაგრამ კითხვა იმალება: შეგვიძლია თუ არა ჩვენ პროფესიონალი ორგანიზაციების ნაციონალიზაციის ხელი შევწყვიტოთ?

როცა კითხვა ექნება სახელმწიფოებრივ ორგანიზაციებს, ჩვენ ვაძვირებთ მოვითხოვთ ამ ორგანიზაციების ნაციონალიზაციას. მაგრამ მუშათა პროფესიონალი ორგანიზაციები პროფესიონალიზაციის ეკონომიკური ბრძოლის საშუალებაა. ეკონომიკური ბრძოლის წარმოება კი საუბრით უნდა ვცადოთ, ვეცადოთ იქნება ერთად შეგვიძლია შექმნა ჩვენთვის ეკონომიკური ბრძოლის საშუალება, რომელიც ეკონომიკური ბრძოლის კულტურულ კალამტში ჩააყენებს.

სოციალდემოკრატია როგორც ჩვენში ისე საზღვარგარეთ მუდამ ებრძოდა პროფესიონალიზაციას ეკონომიკურ ეროვნულ ნიადაგზე მოწყობას. ჩვენში მხოლოდ დაწესებულები იყავდნენ თავგამოდებით პროფესიონალიზაციის ეროვნულად მოწყობას.

აქ ისმება ენის საკითხი: რომელ ენაზე უნდა ინსჯილით კავშირის წყობება კრებებზე, რომელ ენაზე უნდა აწარმოვინ საქმე?

ეს საკითხი მთავრად ხარისხიდან წინააღმდეგობას. საქართველო იყო ერთი, რომ შეგვიძლია ვცდებოდა მუშა ეროვნების მოუხდევით, უნდა ყავდეს ერთი გამგებობა და სხვ. ხოლო რაც შეეხება გასაგებ ენას, ამისთვის კავშირის წყობა ისე მოაწიოს საქმე, რომ ყველა თავის წიგნი დააქაყუდოს.

ამას მოითხოვს მუშათა საქმის ინტერესი, მისი საერთო საქმე.

პრესა
 "კავკასიელი სლოგანი" სომხების ექვილად გამოდის, როგორც მოსალოდნელი იყო. და საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის უკეთესებს ნაციონალისტური ეგოიზმის სახელით დემოკრატიზმის დაფიქრებას.

სასცილოა, როცა "კავკასიელი სლოგანი" დემოკრატიზმის მოსარჩელი გამოდის.

საქართველომ არ შეითვისა გამოქვეყნული სომხები, თუმცა დაარსების დღეებში იგი მათ სტუმართმოყვარეობას პირდებოდა...

სომხების ექვილად ავიწყდება ან განგებ ივიწყებს, რომ საქართველოს რესპუბლიკამ ყოველგვარი დამხარება აღმოუჩინა გადამხვეწილად, და თუ მან მდინარის გადაღება ვერ შეძლო, მხოლოდ იმიტომ, რომ თვითონაც ეს მიიღო არ მოეგობება. ნუ თუ ეს დემოკრატიზმი უარყოფა? თვით სომხების ეროვნული საბჭო, რომელიც სომხების მთავრობათ თვლის თავს, და დამხარებას კი ვერ უწყებს საქმას თავის ერს, მაშ ისინი სულ დასაბრძოლად ყოფილან. რათ არ იღებს იმაზე ხმას, "კავკასიელი სლოგანი" მაგრამ მათ აქვთ მინატი მხოლოდ საქართველოს დემოკრატიის ებრძოლნ და ამ მინატი მინატი არაინ თვით ლტოლვილთა გაქირებაც მასალად გამოიყენონ.

ჩვენ უნდა აღვნიშნოთ, რომ საქართველომ მრავალი ასო-ათასი გადამხვეწილი სომხები შეიყვარა, და პატარა ქვეყნის, რომელსაც შინ პური აკლია, მეტის გამოკვება არ შეუძლია.

ამას დაუმატეთ ეს გარემოება, რომ თვით სომხის ხალხის ხელმძღვანელ პარტია, დაწესებულია—მხოლოდ იმის ცდაშია, რომ ჩვენს რესპუბლიკას ძირი გამოუთხაროს, როცა "შხატარი" და სხვ. ორგანოები ბალსაფიკებთან ხმა შეწყვიტონ ამხედრებენ შეუგებულ მასას ჩვენს წინააღმდეგ, ვეითობენ "კავკასიელი სლოგანი" შეგვიძლია ჩვენ არ მივაქციოთ ყურადღება ამ გარემოებას?

ამას დაუმატეთ შემდეგი: ხოლოცა, ტიფი, სახადი, რომელიც ლტოლვილებში მოიფინეს საქართველოს სხვადასხვა ქალაქებში.

და ყოველი სეინდისეირი აღმანი იტვირთ, რომ ასეთ პირობებში საქართველოს ახალი ლტოლვილების მიღება არ შეუძლია.

ჩვენ "კავკასიელი სლოგანი" არა ნაკლებ გავაუწყებთ სომხების მედი, მაგრამ სომხის შოგინების უტყურობა და შინ გაუგებრობა მდგომარეობა გვადიხმებს ზეპირად ვეითობენ ჩვენს წინააღმდეგ, ვეითობენ ჩვენს წინააღმდეგ, ჩვენს წინააღმდეგ, ჩვენს წინააღმდეგ, ჩვენს წინააღმდეგ.

ნუ თუ ასეთი აღიარება საქმის ნამდვილი ვითარებას—ეს არის უარყოფით დემოკრატიზმის და მეზობლური განწყობილებების ეკონომიკური გარემოებას აუქმებენ ისინი, ვინც დღეს უნდა და სხვა აჯანყებულნი ურჩვენ სომხის ლტოლვილთ ვინც მათ ამხედრებს იმ სახელმწიფოს წინააღმდეგ, რომელსაც მათ თვით შეაფარეს.

ვინ შეინახავს თავის მოწინააღმდეგე "კავკასიელი სლოგანი" და მანის მინი, დაწესებული პარტიისთან ერთად კი მხოლოდ იმის ცდაშია არაინ, რომ ეს გაუგებრობა ხალხს ჩვენს წინააღმდეგ საბრძოლველად გამოიყენონ.

სომხის დემოკრატიზმი, სომხის ხალხს უნდა შეეგონოს, რომ სწორედ ასეთი მეგობრები უნდა იყოს მათ და უარავენ ნდობას.

საქართველოს დემოკრატიას არასოდეს არ კონია მტრობა რომელიმე ერთად, არ აქვს მტრობა არც სომხებთან, იგი ყველათან სოლიდარობის მომხრეა, მარა მისდანი მტრულად განწყობილ ჯგუფებს კი თუ არ წამოინკუპებს... ამ მხრე "დაწესებული" ორგანოები და მათი ფუნქციონირება, "კავკასიელი სლოგანი" და სხვანი მხოლოდ დათურს სამსახურს უწყებენ იმ ერის დემოკრატიას, რომლის შეუგებლობითაც სარგებლობენ.

"ტრუდოვოე წინააღმდეგ" გამოკვამთა, მაგრამ ვინ ასეთ გამოკვამთა. ჩვენ ნაციონალისტები ვყოფდებით. ორი მიზეზით: ერთი იმიტომ, რომ საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკას თვითონ ვუარყოფენ "სოფინისტიკის" ამ ადვილის დასაუბრათ; მეორე იმიტომ, რომ დაწესებულებების პროფიციენტულ და მოწინააღმდეგე პოლიტიკას ვაზებთ, ჩვენ

სომხები სპეკულიანტების გამოჩენა კახეთში დავგებთ, ჩვენ სომხის დემოკრატიის ფორჩხით, ამ შოგინების და კავშირების მჭიდრებლობაზე გამოვიწყდებით და დემოკრატიისთვის თავის ხელი გამოვიწყობთ.

მაგრამ "ტრუდოვოე წინააღმდეგ" ამა მეტი რაღა უნდა. დაწესებულებები ხომ მათი მოკავშირეებია, ისინი ამიტომ სწრაფად მოხვდნენ, ინტერნაციონალისტების რიცხვში, ამ რიცხვში მოხვდნენ სპეკულიანტები.

და რადგან ჩვენ დაწესებულებები შოგინისტებთან მივაჩინა, ხოლო სპეკულიანტები მათ ელემენტებთან—ცხად არაა განა, რომ ჩვენ "მეცნიერი ფსიხოლოგია" გვექონი და "ზოოლოგიური ნაციონალიზმით" ვყოფილავთ გაუგებრობა? ხოლო "ტრუდოვოე წინააღმდეგ", რომელსაც ასე შეტყობა გული თავის მეგობარ დაწესებულებებზე და სპეკულიანტებზე, ნამდვილი ინტერნაციონალისტები. ვინ იქნება, რომ ამის შედეგ "ტრუდოვოე წინააღმდეგ" ინტერნაციონალიზმში იტვირთონ!

იგივე გაზეთი სწერს: როგორ შეიძლება სოციალისტურმა გაზეთმა დასწეროს, რომ დაწესებულებები გადამხვეწილი შეკრებილი ავთომოტორები მალევე და მათი სენის გაყვითლებას ხელს უწყობენ. მაშინ სოციალისტებმა ასეთ საზღვრობას ხელი უნდა დაეფარონ? სულ სხვა, თუ ვაზებთ დამტკიცებს, რომ ასეთი ცნობა ტყუილია. ხოლო როცა ეს მართალია, განა გაზეთის მოვალეობა არ არის აღნიშნის?

ლავროვი
 (მთავრ-კავკასიის დემოკრატია საავტენტო).
 19 ივლისი.

ბაქანი. დასავლეთის ფრონტი. ლისის ჩრდილოეთით და ვილტი-ბერტონის აღმოსავლეთით მტრის იერიშები მოეფარებენ. იპარის და ვილტი-ბერტონის აღმოსავლეთით დაზვირვის დროს ჩვენ ხელთ ვეადრე უტყვი.

გენერალი ბომეს არჩია გუშინ მთელი დღის განმავლობაში სასტიკ ბრძოლას აწარმოებდა. მოწინააღმდეგეს მოუვიდა მამული შედრები და საარტილერიო ბრძოლის შემდეგ მოიტანა კონტრ-ერიში არდრას სამხრეთით, მაგრამ საღამოს ბრძოლა ჩვენს სასარგებლოდ გათავდა. მოწინააღმდეგის კონტრ იერიში მოეფარებენ. მათ დღე ზარალი ჩვენს მოვიკურსის სამხრეთით მთის ქედის აღების დროს ჩვენ მრავალი ტყვე მოვიგვიყვინეთ, პოლკის კანადილი ტყვე ჩაგვიყვინა. რკინისს აღმოსავლეთით მდგომარეობა არ შეცვლილა. მალბის ჩრდილო-აღმოსავლეთით მოწინააღმდეგეს სუტო იერიშები მოეფარებენ. მათ დღე ზარალი ჩვენს მოვიკურსის სამხრეთით მთის ქედის აღების დროს ჩვენ მრავალი ტყვე მოვიგვიყვინეთ, პოლკის კანადილი ტყვე ჩაგვიყვინა.

სტამბოლი. პალესტინის ფრონტი. ორივე მხრიდან წარმოებს განსაზღვრულ ფარგლებში საარტილერიო ბრძოლა. ერისი—იორდანეს მიდამოებში მოწინააღმდეგის ზურგში შენიშნული ძლიერი გადაჯგუფებაა გარის. დანარჩენ ფრონტზე ცვლდება არ მომხდარა.

ბრძოლი. მდინარე ენი და მარნას შუა ფრანგებმა ძლიერი იერიშები მოიტანეს ჩვენს ძლებზე. და ცენტრალური ტერიტორიები წავადრევენ. ჩვენი ძალები, რუზგეში მყოფი, ბრძოლაში ჩაება.

საქართველოს დემოკრატიის
 საქართველოს რესპუბლიკის გარემის და სახალხო გვირგვინის გამარჯვების საქართველოს სახედრო გზაზე, განსაკუთრებით ყავდეს და ლარისს აღებას კავკასიში, როგორც გადმოგვიცემს იქიდან ჩამოსული პირი, დღე "პანია" გამოუშვეს. ხალხის ფართო წრეებში ხმა გავრცელდა, რომ საქართველოს გარიკავკასიის აღებას აპირებდა. მცხოვრებთა ნაწილი დაქნებით მოითხოვს თურმე სამხრეთის საქართველოს და საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობისთვის გადაცემას.

ყავდეს ჩამოსული გვიამბო, რომ როცა იქ ჩვენი გარი უშელო, ქალბერი ტრიტილი დაუწვავთ. მათ თურმე ემონდათ და ამბობდნ, რომ ბალსევიკური ბრძოლები ამოხიციან ამ გარის, საბაგიერთი, როცა სახალხო გვირგვინი

საქართველოს
 საქართველოს რესპუბლიკის გარემის და სახალხო გვირგვინის გამარჯვების საქართველოს სახედრო გზაზე, განსაკუთრებით ყავდეს და ლარისს აღებას კავკასიში, როგორც გადმოგვიცემს იქიდან ჩამოსული პირი, დღე "პანია" გამოუშვეს. ხალხის ფართო წრეებში ხმა გავრცელდა, რომ საქართველოს გარიკავკასიის აღებას აპირებდა. მცხოვრებთა ნაწილი დაქნებით მოითხოვს თურმე სამხრეთის საქართველოს და საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობისთვის გადაცემას.

ყავდეს ჩამოსული გვიამბო, რომ როცა იქ ჩვენი გარი უშელო, ქალბერი ტრიტილი დაუწვავთ. მათ თურმე ემონდათ და ამბობდნ, რომ ბალსევიკური ბრძოლები ამოხიციან ამ გარის, საბაგიერთი, როცა სახალხო გვირგვინი

გამიარჯვა და ბალსევიკები ვაფანტა, მათ სიხარულს საზღვარი არ ქონდა. ყავდეს გლეხები დედადებთან დარიალის ხეობის დედასა.

ლ. ბ. ა. მ.
 დღეს, 20 ივლისს, აქ გაიხსნება თათბირი საქართველოს რესპუბლიკის და ინფლაციის წარმომადგენლებისა. საქართველოს მთავრობის მხრით იქნებიან წარმომადგენლები: გერ. მახარაძე, ვალ. ჯულელი, ალ. დგებუაძე.

სენაის მახარა
 მთელ სენაის მხარაში საუცხოვო სიწყნარე, მხოლოდ ს. სალხინო ბალსევიკი გარისკაცთა ჯგუფი (25—30 კაცი) დამით ზოგჯერ ისვრიან პარტი. მილიციონერებს წინააღმდეგ მიიციეს იარაღი აყარა. ჯერ-ჯერობით მათ საწინააღმდეგეთა ზემოტი არ არის მიღებული.

ლ. ბ. ა. მ.
 ლეჩხუმში ბრძოლის წინააღმდეგ მოქმედობს მთავრობის რაზმი ვალ. სულაქვიძის ხელმძღვანელობით. განზრახულია ლეჩხუმში მომხდარი ამბების სალიკვიდაციით განსაკუთრებული რაზმების გაგზავნა.

რატა და სენაიში
 რატის მხარაში სამა გემეკორმა ვერ იბოვა თავისი მომხრეები. მთელი მხარა მთავრობის მხარეზეა. სენაიში საქართველოს მთავრობას აღიარებენ ერთად ერთ მთავრობათ. ისინი აპირებენ ბალსევიკების წინააღმდეგ გილაშქრებას.

ზოგადოების მახარა.
 როგორც იქნა ჩამოსული ამხანაგი გადმოგვიცემს, თრიალეთის რაიონში ქართველნი აუწყებენ ლეჩხუმის განიცდინ თათრებისგან. თათრები ახალგაზრდებს სოფლებს, იტაკილეს ცხვრებს, სხვადასხვა საჭიროებს და თვითონ იწაწილებენ. ქართველებს მათი შიშით ცხვრები ვერ გაუტყავთ მთებში. ტყელოფერები ყველგან დაწესებულია. საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის მათ არაფერი არა სწამთ. "თავისუფლება, მაშინამდე, ჩვენ უფლება გავქვს თავისუფალი მოქმედებისა" ლაბარაკობენ ისინი. გერმანიელი გარემის შიშით ასეთი საქციელი ცრუადაა შეამკურს, მაგრამ გერმანიელების წასვლის შემდეგ მათ რაიონს განადგურებით ემუქრებიან. მთელი თათრობა შეიარაღებულია. მართალია, გერმანიელებმა მათ იარაღი აყარეს, მაგრამ აართყვ იმათ, ვინც დამით ვერ მოასწრო. ქართველები და ბერძენები ნდობით უყურებენ მთავრობის მოქმედებას, თხოვენ შევლას, რომ დაიციენ თათრის დაცემისაგან. სულ 200 კაცია საქირო, რომ მიიღეს თათრობის იარაღი აყაროს. თუ დროზე არ იქნა დახმარება, შემდეგ გვიან იქნება.

ბორჯომის მხარაში
 ბორჯომის მხარაში ძლიერი კარგი მოსავალი იყო. თუ შევსდებთ იქ წესრიგის დამყარებას, იქაური ზემდეტი მოსავალი 6 თვეს გამოიყვება თელიონს მცხოვრები.

ბაქალის მხარაში
 ახალციხიდან ჩამოსული "შევიდეს გადმოგვიცემს: ახალციხეში ცხოვრება გამწვავებულია. თათრები თავბრუობენ მცხოვრებლებს უსიტყვოდ ემორჩილებით ყოველგვარი ბრძანებით. ქუჩაში გამოსვლა და სახლში რაიმე გასართობების მოწყობა 10 საათის შემდეგ, აღკრძალულია. თათრები ამით სარგებლობენ და ახალციხიდან და ახალციხიდან და მათი გააქვით სხვადასხვა საქონელი აღეპანდრობოლოში. ნებას არ აძლებენ არავის შეიტანან ახალციხეში გაზეთი, წერილი, იარაღი.

ახალციხიდან
 ახალციხიდან წამოსული ნებას, უკანასკნელ დღეებში, იძლევიან თვეში ორჯერ: 15—30 ში.

ფონტა ტელეგრაფი. სასამართლო, ხაზინა და სხვა დაწესებულებები გაუქმებულია. ადგილობრივი მუსულმანები უკანაყოფილი არიან თათრების მოქმედებით და ქართველებს სთხოვენ შევლას. გიორგის გარეშე 18—40 წლამდე სილდათები, ოჯახში მომუშავე მამაკაცი არ დაუტოვებიათ და მთელ მუშაობას ქალბერი ეწევიან. გარისკაცებს ტრინისაგან არ აძლებენ. საყარაულო სამსახურის ადგილობრივი მუსულმანები ეწევიან. ოსმალია გარი 3 თათრები, მაგრამ ამ დღეებში

ბალნეოლოგიური ბროშურები და ლი შეტკე-
ბა გვერდით. მოწინააღმდეგე სასტიკად
დაგმარებული და დაგვირგთ სოფ. ქალა.
მოწინააღმდეგე შერთო 50 კაცი მოკ-
ლულია, 80 კაციმდე ტყვეთა წაიყვანა
ნილი. აჯანყებულ ოსების მთავარი ხელ-
მძღვენილი და სულს ჩამდგმელი აფე-
კერი ხარებოვი სასჯელ-ლოთა დაქრი-
ლი“.

**დანაშაულობის საზღვარი და მისთანა ბრძო-
ლა. დღევანდელი კომუნისტები. სკვდელი
ლით დასჯა.**

ძველ საბერძნეთში იყო თქვენი
ერთი საშინელ ცხრათიანი გველ-გვეშა-
ზე, რომელიც სხევიდან ლერწმის
ქაობებში, სკამდა აუარებელ ხალსს,
ანადგურებდა მიდამოებს და შიშის
ზარას ჰგვირდა ქვეყნს.

ამ ვეშაპს ებრძოდნენ გვირები, ხალხი,
მეფეები; მოხდებოდა, რომ ვინმე მოა-
ხერხებდა და ერთ-ერთ თავს მოკვთ-
და მას, მაგრამ ყველაფერი ამით იყო:
გველ-გვეშაპს ერთ მოკვითელ თავის აღ-
გვილები იყო ესმებოდა და ამ რგავთ
ის კიდევ უფრო საშინელი ხდებოდა.
ასეთი უფრო მდგრადობისთვის იყო
საქმე მანამდე, სანამ ერთმა ქუმბარტმა
გვირმა, გამომხატველმა მთელი სტრის
ზნეობრივი და ფიზიკური ძალის, არ
შეწყარო ის.

ამ გველ-გვეშაპის ამბავს მოგვაცნობს
დანაშაულობის და სასჯლის ისტორია
დღევანდელი წესწესობებისთვის. დანაშა-
ულობის ებრძოდნენ ვაიფობებულნი, ვაალ-
მასებულნი, უნდათ აღმოფხვრან და მო-
საზრ იყო, მაგრამ დანაშაულისა და და-
ნაშაულობის რიცხვი იზრდება დღით-
დღე, იზრდება შედარებითაც, დამოუკი-
დებლადაც და თავისი ბინძური ტალ-
ღებით ემუქრება ქვეყანას ჯოჯოხეთურ-
ის ცხოვრებით.

ამასთანვე დაიბადა და იზრდება ამ
საშინელის მომსახიბი ტრეპანიც, მაგ-
რამ ასეთი საშინელი საქმისთვის ის კი-
დეც სუსტია.

ჯერჯერობით კი დანაშაულის რიცხვი
მართკო რომელიმე ერთ ქვეყანაში კი არ
იზრდება. მისა ზრდა ხდება ყოველგან
მსოფლიო მასშტაბით და მხოლოდ ინგა-
ლისი ზედდგენს თითქო ბედნიერ გამო-
წამისთვის.

სამწესობარით, ხელთ არ გვაქვს ახალი
სტატისტიკური ცნობები—ისინი ნამ-
დვილით მჭერმეტყველურად დაამტკი-
ცებდენ ნათქვამს—მაგრამ მეტის მეტად
საგულისხმოდ ისიც, რაც მოგვცემოდა.

საფრანგეთის სახელგანთქმულმა სო-
ციალისტმა და პოლტიკურმა მოღვა-
წემ ბოლ ლაფარჯამ გამოიკვლია დანა-
შაულობის მიხედვით საფრანგეთში 1840
წლიდან ვიდრე 1886 წლამდე და მისი
გამოკვლევიდან ასეთი ცხრილის შედგე-
ნა შეიძლება:

ჩანდნელ იქნა (სრული ათასობით რომ
ვიანგარიშით)

1845 წ. —	83.000
1855 წ. —	138.000
1865 წ. —	120.000
1875 წ. —	150.000
1885 წ. —	168.000

როგორც ვხედავთ, რალაც ორმოცი
წლის განმავლობაში დანაშაულის რი-
ცხვი ორჯელ და კიდევ მეტად გაზრდა.
იქნება ამ დროს განმავლობაში სა-
ხელმწიფოში მცხოვრებთა რიცხვმა
იმატა, მაგრამ ყველა შემთხვევაში არა
ასეთი სისწრაფით.

ასეთივე საშუალო სურათს გვიწლის
ბავშვების დანაშაულობის სტატისტიკა.
ყრმა დანაშაულები რიცხვი იყო გერ-
მანიაში —

1855 წ. —	30.704
1890 წ. —	41 002
1895 წ. —	44.384
1900 წ. —	48.657

გერმანიაში სისხლის სამართალში მი-
ცემისათვის საქონი პასაქში შესული
ყოველ 100 000 მცხოვრებზე ჰქონდა მი-
სჯილი —

1855 წ. —	1,062-ს.
1890 წ. —	1,105
1895 წ. —	1,249
1900 წ. —	1,195

ამ წესრიგის სანიშნო ქვეყანაში 1880
წლიდან 1900 წლამდე, ე. ი. ოცი წლის
განმავლობაში 1,100 კაცს ჰქონდა გა-
დაწყვეტილი სისჯილობის დასჯა (უნდა
გვასხედდეს, რომ ეს პერიოდი იყო მშვი-
დობიანი) — 200,000 — კატორღა, 320,000
— უფრობილია შამეკა, 3 მილიონზე მეტს
საპყრობილი და სს.

ბელგიაში დღევანდელი ომის წინა
წლებში თურმე სამჯერ მეტი იყო დანა-
შაულობის რიცხვი, ვიდრე 30 წლის წინ.
და რუსეთში ამა ასეთი საქმის ხომ ვერ
ჩამორჩებოდა დასავლეთ ევროპას!

ასე, 1884 წლიდან 1900 წლამდე
მცხოვრებთა რიცხვის უმატა 24—25
პროცენტით მოსინ, როდესაც ამავე
დროს განმავლობაში სისხლის სამართ-
ლის საქმეთა რაოდენობა გაზრდილია 48
პროცენტით, ე. ი. ორჯერ უფრო ჩაბრი-
ტნილი.

მაგრამ ზოგი ჯერის დანაშაულობის

უმეტესი 6, 7 ჯერ (მაგ. სხეულის და-
შაულება).
დანაშაულობა იზრდება.
და დასჯენა გამოაკვს აქედან ოფიცია-
ლურ საზოგადოებას.

მას სრულებით არ აქვს ბოროტების
ძირ მუდონათ აღმოფხვრის იმედი, მაგ-
რამ შეიძლება იმის ისეთი კლასიკური
ჩაყენება, რომ „რიგან“ ხალხს შეეძ-
ლოს ცხოვრება.

ის ამის მიღწევას ფიქრობს სისხლს
სამართლის კოდექსებისა და სასჯელთა
სისტემის გაუმჯობესებით, რაც უნდა
გაკეთონ მეცნიერებმა კანონებში,
პროფესორებმა კათედრებზე და დახე-
ლოვნივლმა დირექტორებმა საპყრობი-
ლებში.

მაგრამ დამოუხმალ საზოგადოების
ერთი ნაწილი მოთხოვს დანაშაულობის
სასტიკად დასჯას, დასჯელი კანონე-
ბის სიმკაცრეს, ტერორს. ის არ ფიქრ-
ებს არც დასაწყისზე, არც დასასრულზე.
არც კაცზე, არც მის მწუხარებაზე
არც დანაშაულის გამომწვევებ მიზეზებზე,
არც იმ ნიდადის ჰიგინაზე, რომელზე-
დაც იზრდება ეს შავი ყვეელი—დანა-
შაული.

მხოლოდ სასჯელი მუდამ სიმკაცრე!
თითქო მართლა მეტის მეტად ლე-
ბიერი იყოს დღევანდელი კოდექსები,
თუ გადავთავალკრებთ მაგალითად რუ-
სეთში მომქმედ სისხლის სამართლის კო-
დექსს, იქ სასჯელთა სისტემაში დავინა-
ხავთ: სიტყვიერ შენიშვნას, ფულით გა-
რიზას, დაპატიმრებას, საპყრობილეს უფ-
ლებითა აუხდელთა, საპყრობილეს ზო-
გიერთ უფლებათა შევიკით, ციხეს უფ-
ლებითა შევიკით და უმისათა, საპყრო-
ბილეს ყოველგვარ განსაკუთრებულ უფ-
ლებათა და უპირობისათა ახდითა, გა-
დასახლება ყოველგვარ უფლებათა ახ-
დითა, კატორღის ყოველგვარ უფლებათა
ახდით, სიკვდილით დასჯას ყოველგვარ
უფლებათა ახდით.

საღია წყა ამას იქით კანონის სიმ-
კაცრე!
როდის მართკო სიკვდილით დას-
ჯა, რომელიც არსებობს თავი-
სებულებში მოყვარულ დემოკრატი-
ულ ინგლისში, რესპუბლიკანურ საფრან-
გეთში, ჩრდილოეთ-ამერიკის აგრეთვე
ბულ შტატებში, გერმანიაში, ავსტრია-
ში, ისპანიაში, ბელგიაში და სს. და სს.

და მერე რა მღვდელმსახურების სხეს
აძლევიან ამ უმგანო აქტს! ერთი სოცია-
ლისტური პროფესორი (ე. ფერიკ) ასე
აღვიწერს ამ პროცედურის უკანასკნელ
მომენტს: „დასჯელი გაკაფთ გლით-
ტინის წინ ფიქრულზე: ჯალათის ერთი
თანაშემეწემის თავს უჭერს და ახალა
უბრის; მეორე ფეხებში ხელს სტატებს
და ხეობ ასწევს.“

განწირული ამრიგად მუცლით ფიქ-
რულზე ვეცემა და მისი თავი გლიტრა-
ნის ცულს უპირდაპირდება. ამავე დროს
მას კისრზე ხის საყულის აქვივენ, მის-
წვევს მაწარს და კრიალა მახვილი და-
წვევება. მეორე მხრით დადგმული ტი-
რიფის შოლტებისაგან დაწული კალათა-
თა, რომლის მსკერზეც წახერხა ყრია.
კალათა ისე დგას, რომ მეორე რიგზე
დასასჯელი მხედვეს მის წინ დასჯილას
გასასტადინებულ თავს...“

ასეთია მართლმსაჯულება იმ საფრან-
გეთში, რომელმაც პირველად ლნათია
კანტინენტზე წითელი დროშა ადამი-
ნისა და მოქალაქის იდეალების განსა-
ხორციელებლია.

სიკვდილით დასჯა იქ არსებობს არა
როგორც სავანებო რეპრესია, არა რო-
გორც დროებითი ზომა, არამედ რო-
გორც ჩვეულებრივი რომის ჩვეულებრივი
წინააღმდეგობა, როგორც აუცილებელი ატრი-
ბუტი მართლმსაჯულების ღმერთის, რომ-
ელსაც ერთ ხელში მასწორი უჭირავს
და მეორეში ხმალი.

სამოქალაქო ომის დროს, რევოლუცი-
ის ქართველობში, როდესაც ძველი და
ახალი სამკდრო სასიკვდილო ემენ-
ბის ერთმანეთს, სიკვდილით დასჯა ჩვე-
ლებრივ მოვლენათ რქვა.

თავით სოციალისტებმაც ვერ აუარეს
მის გვერდს, როდესაც პარლამარ შეხე-
დენ უშობილეს ცხოვრებას.

ძველი ამ ზომას მუდამ ხმარობდა,
ახალი მას მიმართავს კრიტიკულ მდგო-
მარეობაში რევოლუციის მოპოვებათა
დაცვისა და მომავლის სახელით. მაგა-
ლით—საფრანგეთის დიდი რევოლუცი-
თა, კერძოდის მთავრობა რუსეთში,
რამოდენიმე დღის წინ ჩვენ ეროვნულ
საბჭოში მიღებული დროებითი კანონი
და სხვა.

რევოლუციონერი და სოციალისტი
სიკვდილის დასჯას აკანონებს—წელი
წარმოსადგენია უფრო დიდი ტრადეია...
მაგრამ, როგორც ვხედავთ, ასე სასტი-
კთა ცხოვრება და ვისაც ბერდა ქვეყნის
ასევე და მომავალი ჩააბარა, მან უკა-
ნასკელოს ბედნიერებას ყველაფერი იქ
უნდა ანაცვალოს, თუ ეს მაინც და
მაინც აუცილებელია.

საფრანგეთის არ ჩაბრჩა არც ოკენის
იქითა ქვეყნის რესპუბლიკა პარიზით,
თავის ქვეყანაში სიკვდილით დასჯელ-
ნი მან გააბედნერა ორიგინ დღე იმ მ-
ქნით, რომელიც ყველაზე უფრო უმ-
კენიერს, ბეიოლეს, კბლის ექიმებს,

ტიკენილო“ და ჩქარ სიკვდილს აძლევს
მათ: ეს არის ელექტრონის სავარძელი,
გამოვლილი და მოწყობილი დიდებულ
ენდონის ლაბორატორიაში.

„... თმები ყალბად დადება, როდესაც
კითხულობთ ამ „უმტიკენილო“ სიკვი-
ლის წიგრას...“

მაგრამ კმა არა იმე. თურმე სიკვი-
ლით დასჯა კიდევ არ არის უსასტი-
კესი სასჯელი დღევანდელ კოდექსში.
ალფა ცისკარძე.
(შემდეგი იქნება)

ახალი აჯაბი

დღეს, დღის 10 საათზე დანიშნულა
კრება საოლქო კომიტეტის ს. დ.
მუშ. პარ.

25 ივლისიდან ვამოკ ვაზეთი
„საქართველოს რესპუბლიკა“
— მთავრობაში. შინაგან საქმეთა მი-
ნისტრმა მოხსენება წარუდგინა მთავრო-
ბის გუბერნიაში მახარა და სოფლებ-
ში ორგანიზაციების და მფინავ რაზ-
მის მოწყობის შესახებ. მთავრობამ და-
ადგინა კანონ-პროექტი დარჩებით შე-
ტანილ იქნას ეროვნულ საბჭოში.

მთავრობამ განხილვა სამხედრო
მინისტრის კანონ-პროექტი სამხედრო
ძალის შექმნის შესახებ და დაადგინა:
მინდობს სამხედრო მინისტრს ხელ-ახლად
შეიმუშაოს კანონ-პროექტი — და ახლი
მიმავალში წარუდგინოს მთავრობას გან-
სახილველად.

თათბირი. ფინანსთა მინისტრის
ანხანაგის გ. ნიკოლაძის თავმჯდომარე-
ობით შესდგა საუწყებთაშორის თათ-
ბირი საქართველოდან გერმანიაში გა-
სახილ საქონლის შესახებ სტატისტიკ-
ურ ცნობების შეკრების საქმის გან-
სახილველად. ამ თათბირმა გასახილთა
ჩასთავა პირველი რიგში თამბაქო, სპი-
ლენი, ქვა-ნახშირი, ღვინო, თხილი,
დაფნის ფოთლი, მატყლი, აბრეშუმის
პარკი, მინერალური წყლები, ხე ტყე და
სხვა. დაადგინეს გერმანიაში გაგზავნის
სავაჭრო პილი, რომელიც გერმანიის
მთავრობას დაახმარებს და გერმანულ ვაჭ-
რებს საქართველოსათვის საქონი
საქონლის შექმნაში. გერმანიას უპირა-
ტესობა მიეცემა საქართველოდან ზემოხ-
სენივული საქონლის გახილვაში. ამ თათ-
ბირზე სურვილი გამოითქვა მოკლე ხანში
მოწვეულ იქნეს მეორე თათბირი და და-
არდეს სავაჭრო პალიატი.

მიმოსვლის აღდება. ახლი მო-
მივლით რჩება ახლა და ბათუმს შორის
აღდგენილი იქნება მარტვილი. მიმოსვლა.
ნატანებში იქნება შერეული კომისია 3
აფიკისაგან შემდგარი, რომელშიაც
შეუდენ ქართველი, ოსმალი და გერმა-
ნიელი აფიკრები.

დაჯილდოვება. სამხედრო მინის-
ტრის ბრძანებით დაჯილდოვებულ იქ-
ნენ წმ. გიორგის მე 4 ხარისხის ორდენ-
ით სავანებო ასეულის აფიკერი სიმონ
ფხაკაძე და გიორგის ხმლით—ცენოსანი
ასეულის შტაბს-კაპიტანი მიხეილ
კანდელაკი.

სტამბოლის კომფერენციაზე და-
სასწრებლათ ვამოგზავრა ფოთით გერ-
მანიის დიპლომატიური წარმომადგენ-
ელ გრაფე შულენბერგ.
— ზოღერა. 18 ივლისს დღე-ღამის
განმავლობაში ქალაქის სხვადასხვა ნა-
წილებიდან სავეტერინარო მიყვანენს
10 ხოლერით ავთამყოფი, 8 საფეთ ავთ-
ამყოფი. მოკვდა 10, გამოეწერა 10. 18 ივ-
ლისს საავთომყოფოში იყო 158 ავთ-
ამყოფი ხოლერითი და 24 საფეთ. ქალაქ-
ში ხოლერის გავრცელების გამო ქალა-
ქის გამგებამ გადაწყვიტა არ შემოეშავს
ლოკალური ქალაქში, ლტოლვილთა
ყველა თავმჯდომარე ქალაქში დასუ-
როს და ისინი გადაიყვანოს შესამსე
ვერსზე დასახილველად.

ტყვეობა. როგორც მიწათ-მოქმე-
დების მინისტრი იუწყება, ყველა ტყე-
ება 18 დეკემბრის დეკრეტით სახელ-
მწიფოს საუკუთრებთ არის გამოცხად-
ებული და ტყის გაჩენა ან დამოუკი-
მული შემოს გატანა სასტიკათ აკრძა-
ლულია, მაგრამ მოუხდელია ამისა, სპე-
კულაციებში სარგებლობენ ჩა საერთო
არეფ დარეფით, მაინც ახერხებენ შეშის
გახილვას და ქალაქში ჰქიდიან აწუულ
ფასებში. ამიტომ მიწათ-მოქმედების მი-
ნისტრმა სახეგვ გზათა მიმოსვლის მინ-
ისტრის სასტიკათ აღკველის რკინის
გზაზე მის ნებადაუთრებელად შეშის გა-
დაზღვევა.

ლეკთა კანტონი-სივრცობა 21
ივლისს მე-6 რაიონის ს. დ. მ. კ. ქალთა
წრე მუშათა კლუბში მართეს ლექცია-
სერინობას შექმნეს რაიონის ბავშვთა
სასარკელთა, რომელიც სწავლობენ
მუშათა კლუბის საბავშვო ბავშვს.

ეროვნის გარშემო. სენაქის მახ-
არაში საფრებო არჩევნები დაიწყო 22
ივლისიდან. ნოელი მახრა დაყოფილია
ქვეს საარჩევნო უბნად. ამორჩევლია
კომისია, რომელმაც ხელმძღვანელობა
უნდა გაუწიოს მახრაში საფრებო არ-
ჩევნებს.

სოც-დემოკრატთა ხავეში პერ-
სონალის ერთ გაჯვყო სხობის ამხ.
ექიმებს, ბეიოლეს, კბლის ექიმებს,

ქვიშის თანამეწეო, ფარმაცევტებს და
ბებია ქალებს მოპრანდინენ პირველ
დამფუძნებელ კრებაზე, სადაც უნდა გან-
ხილონ შემდეგი კითხვა დაარსებას
სოც. და საეკიმო-სასანიტო პერსონა-
ლის საზოგადოებისა, რომლის მიზანიც
იქნება მოაწყოს საქართველოს ფარ-
მაცევტთა საეკიმო-სასანიტო საქმე, სო-
ციალური მედიცინის პრინციპების მი-
ხედვით. კრება დაიწყება კვირას 21 ივ-
ლისს 12 საათზედ. მისამართი: სასახლე,
შუა საღერბაზო კარები, სექციის სასა-
ნიტო კომისიის ოთახი.

ლექცია. კვირას, 21 ივლისს, დი-
ლის 11 საათზე, ახალი სტ. სახელოსნო
კლუბის დაბაზში პროფესორალური
კავშირი მართავს ლექციას თემაზე „რა-
როლი უნდა ითამაშოს პროფესიონალურმა
კავშირმა მოსხენება წარუდგინა მთავრო-
ბის გუბერნიაში მახარა და სოფლებ-
ში ორგანიზაციების და მფინავ რაზ-
მის მოწყობის შესახებ. მთავრობამ და-
ადგინა კანონ-პროექტი დარჩებით შე-
ტანილ იქნას ეროვნულ საბჭოში.“

მუშათა კლუბში დღეს, 20 ივ-
ლისს, რუსულ დრამატული არტისტ-
ების მიერ წარმოდგენილი იქნება: „Ен-
што оидеи на женщина“. დაიწყება
სწორით 8 საათზე.

თელისს რკ. გზის დეპოს აღ-
მსრულებელი კომიტეტის ბრუნე ინა-
ხეა ნახელი დოკუმენტები რომელიც
ეკუთვნის ნოე მიხეილის-ძე კომპანიის
მცხოვრებ ქუთაისის გუბ. ნახახლე-ს
საზოგადოებს.

კრებები და მიტინგები.

დღეს 5 საათზე დანიშნულია მეო-
რე რაიონის ქალთა კრება ბიურის ბი-
ნაზე.
— დღეს, ივლისის 20, საათის 6 კო-
ლექტივის ბინაზე დანიშნული არის მე-
სამე რაიონულ კოლექტივის არაჩვეუ-
ლებრივი კრება.

**სახლსო განსაჯლებლის
საუკრადლოთი**

არავისთვის საეკეო არ არის, რომ
რევოლუციის მომპოვებარა შორის
უდდეს განძს, უძვირფასეს მარგალიტს
ჩვენივე წარმომადგენს ბიურკრატების
ხუნდებთან სავეტები განთავისუფლებუ-
ლი სკოლა.

თავისუფალი ნაციონალური სკოლა
რევოლუციონურად განწყობილს, გათი-
ვთციონობიერული ხალხის უკმაყოფი-
ლების შვილია, ხოლო ჩვენი ხალხის
გათვივციონობიერებაში, იმ უკმაყოფი-
ლების გაღვევებაში თავისი დიდი აქვს
შეტანილი ყველასაგან მოძულელებულს.
სიმშობლი ყვერდებ აკრულ სოფლის მას-
წავლებელსაც, რომ გაუგებარი არ დავე-
რბოთ შვილია, ხოლო ჩვენი ხალხის
გათვივციონობიერებაში, იმ უკმაყოფი-
ლების გაღვევებაში თავისი დიდი აქვს
შეტანილი ყველასაგან მოძულელებულს.

დღეს ვერ დაიწყებებს. დღესაც, ამ სე-
რითა გამოფხიზლებს ექმს ზოგიერთ
ჩვენს პროფესორს, ათ თუნდ იმ სოც-
დემოში, სადაც ენბა ჩვენი ქვეყნის ამა-
ლუბველა ანარქია მიმნარებს, ისევ და
ისევ სინდრე, საუკეთარი ინტერესების
შეფხვებლობა გამხდარა ჩვენი თავისუფ-
ლები და არსებობის მესაღველეთ, დღეს-
საც ჩვენი თავისუფლების მეზარხატრე-
ებს, ჩვენი ცხოვრების პოლიტიკურ მეს-
სურებს ეს სინდრე ესპის ოფეს და
ავიწერებს დავთ გუბრნაშვილის უკუდავ
სიტყვებს: „ამოი ვსწუნობ საწურთისა,
სულ ბნელია, რასაც ელავს“. ოცდა ათი
წლის წინეთ სოფელი განუჭერტელ
წვილიდეს სამთავროს წარმომადგენ-
სერა-კითხვის მკოდნე კაცი სოფლათ
სანთლთ არ მო ექმნებოდა; ითიო-
როლოა სკოლა მხოლოდ სამახრო ქა-
ლაქში თუ მოიპოვებოდა, თორემ სოფ-
ლისთვის ვინ გაიმეტებდა ამ ახალ ხელს.
ანსებულთ სკოლისგან გზას იკვლევდა
სანდრეფლებოთა, თავდა-ახნაურობა და
სოფლის თითო-ოროლა ბობოლა ჩარჩი,
სოფლის უმრავლესობას—გულმ-კაცობს
ქი წერა-კითხვა უკეტ ბარგათ მიანდა.
ანგავრათ ამ მეტდავების წყაროს, რომ-
ელსაც სწავლა-განათლებას, მეცნიერე-
ბას, ხელოვნებას უწოდებენ და რომე-
ლი „აღწერდელია დღეთამდემე კაცი
ბუნებისა“. საპატიო წოდება, ქალაქი,
ბურჟუა-კაპიტალ-სტრები დაპატრონებო-
დენ, სოფელი თავის ქო დაგლით მხო-
ლოდ ჯოჯოხეთური შრომა, შავ მიწაზე
ოფლის წვიმება, უმცრება და მისი თა-
ნანგზავრი მოამინება სინავედა ქართულ
სოფლებს, ის მოიცოა მომავლიდნებულ სა-
მრისებრეთა დღემდ, რომელსაც არც
ერთი უკმაყოფილების ხმა არ არღვევ-
და, ამ ძილში მხოლოდ ტანჯვით ამი-
ძახილი კენსა ისმოდა, ის კენსა, რომ-
ელსაც პირუტყვის ყუფამდ მსუსლი
გუთნის დედის სულს სიღრმეში სწვდა
ჩვენმა სასიკვდილო პოეტმა და ობოლ

მარგალიტებით დაგმობნინა თავის ლექს-
ში „გუთნის დედა“—ში:
„ერთს ბედ ქვეშა ვართ ლაბავ მე
შენ, მენ,
წილით გვარგუნეს შავი მიწა ჩვენი...“
მეც შენებრ მიწას დაეყურებ თვალით,
რადღუნაც ზეცა წაპართვის ძალით...“
და სხვა და სხვა.

დაბა, „ზეცის“ ძლიერნი ამა ქვეყნი-
სანი დაპატრონებოდენ და შავი მიწა
მაზრალათა და ტვირთმძიმითავის და-
გდლობ; სინათლე უფშე ძალას ეყვო
და სოფელი ბნელში სუჭრავდა; სულიერ
საუფრეს—მეცნიერებას, ხელოვნებას ბე-
ნილ მადლიერნი დასწავებოდენ, უსეფ-
ური კი გონებრივი სიმშობლი ტანჯვა-
და: ცოდნის შექმნა, შეკლების აღზრ-
და საპატიო წოდების პროფესიით
გამხდობოყო, ამ საქმეში მას მთავრობა
შეელოდა, გულმკაცისათვის კი ვგვლა მე
მეტ ბარგათ იყო მჩნეული. საქონი
იყო მეცნიერების, ხელოვნების დღემო
რაზრავილა და ამისათვის იმ ქვეშაპირ
შებრძობება, რომელიც ამ სულიერ განძს
დაპატრონებოდა და სოფლისათვის გო-
ნების მასწავლებელი ნავალული იყო
წილებს; ყველა ამისთვის საქონი იყო
ერთიანი გმირი—ამირანი, რომელ-
საც სოფლისთვის გონებრივი ძი-
ლი უნდა გავეცხოხო, სოფლის სულიერ-
ად მომავლიდნებელი მყუდროება დავე-
რდო, რომელსაც ზეციდან ცეცხლი უნ-
და მოეტაცნა მიწის შვილთა გასათბო-
ბით და სოფლის წყვედილის ვასაშუ-
ქებლათ, აი ამისთანა ამირანობა ზო-
გიერთ ჩვენს პროფესორში განსაკუთრ-
ბი კი გფრიალი იკისრა ნანგვრად ტრ-
ტელობა და მშვირბო სოფლის მასწავლ-
ბელში. ის სასწინებურის ძლიერებით
და ომიბებური მოთმინდით აღტყვეობ-
და ივეკეთა იმ სიმავრის კვლევებს, რომ-
ელსაც სახელათ უმეცრება უნდა ვფრო-
დით და რომელიც უსაშინელესი მტერი
იყო ჩვენი სოფლის. მასწავლებლები ეს
სახალხო განათლების პირველი პიონერი
არ შეუშინდა ნაყისრი საქმის სიმძიმეს.
ის სოფლად მასწავლებელიც იყო, მსა-
ხიობაც, კოოპერატორიც და ხმირად
გაღებს სოფლებს დამცველით გამოიდი-
და, როცა უკანასკნელის პიროვნებას
ბოძალული ან სხვა რომელიმე სოფლის
მოძალა გათმავლავს დაუპირებდა. პატე-
რა კაცის გაფორულმა სულს კვეთებამ
უქმათ არ ჩაიარა. შეიშ

ამპარზე სიწყინარე ცუდ ბრძოლები დრო-გამოწმებით პარტიზანულ თავდასხმას აწარმოებდნენ. იგამწმინდადნენ გაიტაცეს ძველი აბდუშელიძეები. ხელში ჩაგდებული ტყვეებიც დახოცეს წამებით.

საჩუქრელი მოსაწონეს საზინალი დაფ-ლეთილი და ნაწამები ალ. ბრეგვაძის ცხედარი.

მდგომარეობის გასაცნობათ აღნიშ-ნულ რიცხვებში გაიმართა 17 სოფელ-ბის ყრალობები. ყრალობები აშკარათ ამტკიცებდა, რომ მწყობრად და შენარტულეთ მოთხოვნილება ხელს უწყ-ობდა, რომ გლეხკაცობა, გაწყალოდა პროკატორებს და ბალშევიკებს.

14 და 15 ივლისს, ცნობები მივიღეთ, რომ ბრძოლები ბევრი ოჯახები გაუნად-გურებიათ.

გურიის და აჭარის

ს. ლიხაძე (გურია). ქართველ მამ-მდიანებთან ჩვენი დამოკიდებულების გამოსაკვირებელი აქვარ ს. დ. კლდეტი-ვისგან კომისია იქნა არჩეული; კომი-სია 5 ივლისს მივიდა აქვს ჯ შეზე, იქ დახვდა ს. აქვს მცხოვრებნი ქართველი მამდიანები. შეხვედრები მოსული კამ-კომიაცი მონაწილეობას ღებულობს სა-კითხის გარკვევაში. კომისია წინადადებ-ბას აძლევს კრებას, რომ თავიდაობაზე მათობაში იქნას არჩეული. ისინი ერთ-ნხათ ასახელებენ საზოგადოების კომი-სარს ს. დ. ლიხაძეს, თავდადობარე კრებ-ბას ხსნის და სტყვას აძლევს კამ. ი. ციხაძეს. კამ. ი. ციხაძე უხსნის კრებას დემოკრატიული რესპუბლიკის მნიშვნე-ლობას. დემოკრატიული რესპუბლიკა ხალხის ნება სტყვადი და თქვენ ბელ-ლონი ხართ, რომ თავისუფალი რესპუ-ბლიკის მოქალაქენი ხართ. თქვენ ისეთი უფლება გაქვთ, როგორც სხვა ქართველს, არაფრის არ როგორც ჩვენ, თქვენ ცუდს ვერაფერ ვერ გვადრებთ, თუ ვინმე შეუ-რაცყოფას მოგაყენებს, ვაუტყვადეთ მოა-გრობას და ის სასტკაით დასჯის ყვე-ლასო. მემდეგ მენაღარავილი ამბობს, რომ რაც მოგვივად და ეს არის და შემ-დგში კარგათ ვიქნებით, თქვენთანა, მაღორელი ვართ თქვენთან. მოლა უსუფ ვიქნებითაც ამბობს: რაც კი ჩვენ მსუღმწარობა ვართ თქვენთან კავშირს არაფერი გვირჩევიათ.

სამოსი თავიანთი (კომ. წყვილი) ებუ-ბა საკითხს და მოუწოდებს: შემოღებუ-ბო, ჩვენი არ უნდა იყოს განსხვავება გარდა რუსულისა, ეს უკანასკნელი კი თქვენ თქვენს გაქვს ჩვენი, რაც სადაო არ არის. სხვა მხრივ ჩვენში არ არის განსხვავება, ყველანი ჩვენ ვსუშა-ობთ და ასე ვირჩერთ თავს და ერთია ჩვენი ცხოვრება და ერთი უნდა ვიყ-ვნით. ვინ იცის რა არ შეგვხვდეს ცხო-ვრებაში, მაგრამ ჩვენი დამოკიდებულე-ბა ვერ უნდა შეარყიოს ვერაფერმა. რაც გამოვიართ დიდი ვაკეთებთ უნდა იყოს თქვენთვის.

თოფა კვებისთვის ამბობს: მე წი-ნათაც ვიცილდა და ახლაც ვიცი რაშია საქმე. აქ დაგადებულვარ და აქ ვავი-ზარდებ, რვა შეილი მყავს, ყველას მირ-ჩევნია ეს კუთხე. თქვენ კი ხედავთ, რომ ჩვენ უსუფავლი კაცები ვართ და თუ რაზე ვერ ვამოვსტყვით ჩვენი აზრი ამასაც მიხედვით და თქვენ გადააკე-თებთ მე კი სულთი და გულთი მინდა ჩვენც ქართველი მამდიანებნი რესპუბ-ლიკის ღირსეული მოქალაქენი ვყოფი-ლიყავით.

მაშულ ჯინჯაროლი ამბობს: რეგულ-ბარული ჯარის მოსვლას და რაც მო-ხდა იმას თუ არ დაგვარალვებთ. მომა-ვალში თქვენ ვიქნებით.

ალბა ჩალოვლი (ოზურგეთის რაი-ონის ს. და პარტიის წევრი) ამბობს: უმნიშვნელოა ძალიანი მოწინააღმდეგე-ბით თქვენთან დაკავშირება. რა რომ თათ-რის ჯარი მივიდა ჩვენში, მას შედეგ თქვენთან კავშირი გვირდოდა. თქვენები კი გულცივით შეგვხვდნენ. როდესაც მოკლულბას მოვასვენებდით, უდიერათ მოგვიპყრეს: მაგონასანს კვირამი ორმოცს მივიდებოთ, დაგვიძახეს. ჩვენ შეგვეზინ-და და თქვენთან ვიღარ მივდიოდითო.

ნაიკო მავანაძე (კომ. წყვილი): მა-შინ სხვა დრო იყო, ხალხი აღდგებულ-ლი იყო სხვადასხვა მიზეზის გამო. თქვენ რომ ვოფილიყავით ჩვენს ადვალზე ნელი სათქმელია თუ რა იქნებოდა! ელა კი ვერაფერ გვადრებს ახლა. იაკონიე სუჯუ-ლაძე (კომ. წყვილი) მე დიდა ხნის კაც ვარ და ვიცი თუ რა ამბავი ტრიკლეს ხალხ-ში, ერის საქს შეუძლია საზოგადოების გლობა საქმი მოუტანოს. თქვენში და ჩვენში ბევრი ავი კაცები, რომლებიც უნდათ ჩვენი გადაკლება. ამიტომ ყველა მხათ უნდა ვიყოთ ასეთს ალაგა არ ჰქონ-დეს ჩვენში. ქებალ ცაცხლად. მე მო-მივიდა მუქარის წერილი, ძიხობებს მიზო-ვიდნენ ასე თუ დავუწყეს ჩვენი ყუფი-ბა ან ვი გლიდობა (წერილი წაითხილ-ებნა კრებაზე და მუქარა არ აღმოჩნდა). ხასია ბეუ ოდლი ამბობს: ეს იყო წე-ლაწილია ჩემ ძველებს ცხოვრება აქ გა-ტყარებია და მეც არ შეიძლება თქვენი მო-შორება. სუღია მენაღარავილი. ჩვენ

თუ იმის დარსა კი არ შევიქნებით, რა-საც ვეუბნებთ, დიდი ბედნიერება იქ-ნება ძველმა გარიბა და ახლა სხვა არის, საჭიროა ჩვენ კარგათ შევაწირებთ. აქვს ჯამის ზოგა ამბობს: მე მრცხვი-რისა, რომ ჩვენმა ნაწილში კაცები არ არის. ათო-ათობით წელიწად აჩვენებ სწავლა შემიძღეს, მაგრამ ვერ მინც ვერაფერი ვეუფვლა. მე თათრების მო-ლა ვარ, რე ისე მიხვდი, რომ არსებუ-ლია რაჯულს არ ეხებო, ისე სხვა საქმი-სათვის უკეთესი არ შეიძლება, ჩვენც მა-გის თანხმად ვართო. კოპსისწ წყვილი განმარტებს იძლევიან, რომ არსებუ-ლია რაჯულს არ ეხებო, რომ არსებუ-ლია რაჯულს არ ეხებო, რომ არსებუ-ლია რაჯულს არ ეხებო, რომ არსებუ-ლია რაჯულს არ ეხებო.

ამ მკვიდრების და ჩამოსახლებულე-ბის, როგორც სოფლის პროდუქტებით აძლუვით მესაკუთრებსა და მიწის მო-ქარავი-მეღლებს ასეთი ინტერესთა წინააღმდეგობა სოფლთ ამ ეპოთ უფ-რო მკაფიოთ იქნა თავი.

მიწების დროებით გადაცემის და და-ნაწილების დროს მკვიდრი მცხოვრებლე-ბის კატეგორია თავის წარმომადგენ-ლებით ცდილობს გადაცემული მიწებიც მხოლოდ თვითონ დაისაკუთრონ და ერთმანეთში დაინაწილონ, ხოლო ჩამო-სახლებულელებს კი წელიწად დაუღონ, განხე დასტოვონ და მით კვლავინდ-ებურს ერთგვარ ყუბოში იყოლონ. მკვიდრი მცხოვრებლებს უნდათ, რომ ის ნაწილი ახლათ შეეჩინონ მიწებისა, რომ-ლებს დაწესებულა იქნა ვერ შეიძ-ლებენ, კვლავ თავადების ნაცვლათ თვა-რით უფრო მამასისხლათ გადალოან, მით უფრო მამასისხლათ მიწის შედეგით შეშინავალი ანუ რენტა, დაისაკუთრონ და ეს წყარო გვირუღებინ.

მკვიდრების და ჩამოსახლებულეების ასეთი ურთიერთობა და დამოკიდებუ-ლება ბევრათ აფერხებს სოფლის და მით ქვეყნის კეთილდღეობისათვის საქი-რი მიწების დაწესებულებას, ანუ რენტა სა-ხალხო მეურნეობის და სახელმწიფოს შეშინავალი.

საერთო სახელმწიფოებრივი ინტერეს-სა და ჩვენი ქვეყნის კეთილდღეობა კი მოითხოვს, რომ, რაც შეიძლება მეტი მიწები იქნას დასწულ-დაწესებული; ეს კი მოხდება მაშინ, როდესაც ჩამოსახლე-ბულების სამართლიანი მოთხოვნებმა იქნება დაკმაყოფილებული, როდესაც უმთავრესათ მათ, როგორც უმიწავალი-ობის გაუყურებულ და შევიწროებულ-ლებს დაწესებულეობათ და საკუთრებთ მიყიდებათ ნაწილ-ნაწილათ ჩამორთ-მეული მიწები.

ამით სოფელი ერთხელ და სამუდა-მით უნდა მოისპოს მკვიდრთა და ჩა-მოსახლებულთა შორის ასეთი ბატონ-ქმერი ურთიერთობა-დამოკიდებულება, უნდა მოისპოს სოფლის მცხოვრებლების ასეთ კატეგორიებით დაწესებულება.

ნ. ირემიაშვილი.

სადა-გავლო რეჟურა

მ. წების ჩამორთმევაზე და ხალხზე გა-დაცემაზე სოფლათ მრავალი სხვადასხვა საკითხები წარმოშვა.

ერთი ასეთი მწვეფე საკითხთაგანია სოფლად ეგრეთ წოდებული ჩამოსახლე-ბულების საკითხი.

გარეთ-კახეთის დიდ სოფლებში: ხაშ-ში, საგარეჯოში, საროქალაში და სხვა-გან ეს საკითხი დიდ შესლა შემოხლას იწვევს; ასევე უნდა იყოს საქართველოს ბევრ დიდ სოფლების ცხოვრებაშიც.

გარეთ-კახეთის დასახლებულ დიდ სოფლებში მცხოვრებელნი ორ კატეგო-რიათ ნაწილებიან: მკვიდრ, ადგილობ-რულ მცხოვრებლებს და ეგრეთ წოდებ-ბულ მოსულ, შიხისხულ მცხოვრებ-ლებს.

მკვიდრებთ ითვისებან ისინი, ვინც მამაპაპანდვე უსსივარ დროიდან ცხოვ-რობენ ამა თუ იმ სოფელში; მთლიან სოფლის მიწა-წყალი და ადგლ-მამული უმთავრესათ მათ ხელშია მოქცეული და ამანიათათ ეს კატეგორია მცხოვრებლე-ბისა ერთგვარი უპირატესობით და პრი-ვილეგიებით სარგებლობს.

ხოლო ჩამოსახლებულეობათ ითვისებ-ნი ყველა ისინი, ვინც ახლო წარსულში სხვა მხრიდან და ადგილებიდან შემო-ხალხულან, ჩამოსახლებულან და ადგილობ-რულ მცხოვრებლებს მიჰკიდებიათ.

სოციალ ეკონომიური მიზეზები მათი ამა თუ იმ სოფელში ჩამოსახლებისა მრავალ გვარია; ამათგან ზოგი ხელოს-ნებია: კალტარი, დერგალი და სხვა; რომლებიც შორიდან მოსულან და აქა-ვე ადვ-ლობრივ დაბინავებულან და და-წესებულან. ბევრი მოსულთაგანი წარმოადგებს სოფლის ყოფილ მოგანოს, ან დენ-ლს მებატონიან და სხვა, რომელსაც ადგილობრივ ფეხი მოუქ-დნია და დაბინავებულა; ზოგს კიდევ მე-წყობლანობით და სხვა ვაჭრებთან აქ უტოვობა და აქვე დასახლებულია და სხვა. ბევრს ამ მოსულთაგანს ხელი აუღია თავის ხელობაზე, ან დრო-გამო-შეებით თუ საქმიანობს და უმთავრე-სათ, ხვნა-თესვისათვის მიუყვია ხელი; დღით ადღით თავი დებობს ან მუშაობდ მკვიდრ მცხოვრებლების მიწებზე და მით უკმაყოფილი.

თი ყველა ესენი წარმოადგენენ ჩამო-სახლებულე კატეგორიას, რომლებაც თავისი საკუთარი მიწები ადგილობრივ ან სულ არ გააჩნიათ და ან ძალიან ცო-ტა რამ აქვთ შესყიდული.

ეს კატეგორია მცხოვრებლებშია მრავ-ლად მხრივ დამოკიდებული მკვიდრი მცხოვრებლებისგან; ესენი ერთგვარ პა-რიებს და სოფლის გერებს წარმოადგე-ნენ რომლებიც მკვიდრების მხრივ ინაგ-რებთან და ყველაფერს; სოფლის ყრი-ლობებზე მათ ხმა ან სულ არა აქვთ, ან და მეტ შემთხვევაში ისინი იძულებულე-ბით არიან გულ-ჩახობობილი და ხმა-ვაყენებლენ გულხელდაკრეფალება უს-მინწ ადგილობრივი მკვიდრი მცხოვ-რებლების ხმა აწეულ ლაპარაკს.

ამ მკვიდრების და ჩამოსახლებულე-ბის, როგორც სოფლის პროდუქტებით აძლუვით მესაკუთრებსა და მიწის მო-ქარავი-მეღლებს ასეთი ინტერესთა წინააღმდეგობა სოფლთ ამ ეპოთ უფ-რო მკაფიოთ იქნა თავი.

მიწების დროებით გადაცემის და და-ნაწილების დროს მკვიდრი მცხოვრებლე-ბის კატეგორია თავის წარმომადგენ-ლებით ცდილობს გადაცემული მიწებიც მხოლოდ თვითონ დაისაკუთრონ და ერთმანეთში დაინაწილონ, ხოლო ჩამო-სახლებულელებს კი წელიწად დაუღონ, განხე დასტოვონ და მით კვლავინდ-ებურს ერთგვარ ყუბოში იყოლონ. მკვიდრი მცხოვრებლებს უნდათ, რომ ის ნაწილი ახლათ შეეჩინონ მიწებისა, რომ-ლებს დაწესებულა იქნა ისინი ვერ შეიძ-ლებენ, კვლავ თავადების ნაცვლათ თვა-რით უფრო მამასისხლათ გადალოან, მით უფრო მამასისხლათ მიწის შედეგით შეშინავალი ანუ რენტა, დაისაკუთრონ და ეს წყარო გვირუღებინ.

მკვიდრების და ჩამოსახლებულეების ასეთი ურთიერთობა და დამოკიდებუ-ლება ბევრათ აფერხებს სოფლის და მით ქვეყნის კეთილდღეობისათვის საქი-რი მიწების დაწესებულებას, ანუ რენტა სა-ხალხო მეურნეობის და სახელმწიფოს შეშინავალი.

საერთო სახელმწიფოებრივი ინტერეს-სა და ჩვენი ქვეყნის კეთილდღეობა კი მოითხოვს, რომ, რაც შეიძლება მეტი მიწები იქნას დასწულ-დაწესებული; ეს კი მოხდება მაშინ, როდესაც ჩამოსახლე-ბულების სამართლიანი მოთხოვნებმა იქნება დაკმაყოფილებული, როდესაც უმთავრესათ მათ, როგორც უმიწავალი-ობის გაუყურებულ და შევიწროებულ-ლებს დაწესებულეობათ და საკუთრებთ მიყიდებათ ნაწილ-ნაწილათ ჩამორთ-მეული მიწები.

ამით სოფელი ერთხელ და სამუდა-მით უნდა მოისპოს მკვიდრთა და ჩა-მოსახლებულთა შორის ასეთი ბატონ-ქმერი ურთიერთობა-დამოკიდებულება, უნდა მოისპოს სოფლის მცხოვრებლების ასეთ კატეგორიებით დაწესებულება.

ნ. ირემიაშვილი.

ს. დამ. კარტიაში

ლავ-ოლიდის საზოგადოება. 10

ივლისს მოხდა ამ საზოგადოების სო-ციალდემოკრატიულ წევრთა კრება, სა-დაც იმსჯელეს კოლექტივის როგორაინ-ზაციის შესახებ. კრებამ დაადგინა: მონ-დეს კოლექტივის წევრთა არჩენა და სა-ხელმძღვანელო ჯგუფის დაარსება ყვე-ლა სოფლებში. კოლექტივი ერთხელ არჩეულ იქნა 7 კაცი: ა. გაბუნია, სტ. ნაჭყალი, კონსტ. ბანდრაგა, ერმ. გვი-რღვა, სერგე ჯიქია, კ ქაჯაია და პარ-თენ ჯიქია. კრებამ დადგინა გაიყოს ეს საზოგადოება სამ ხელმძღვანელო ჯგუ-ფად. ს. ონოიას ჯგუფში არჩულ და: ნენ-სარდ. მიქია, ბგ. მიქია, ნესტ. ქაჯაია, ნესტ. დ. ქაჯაია, სერგ. დარჯა-ნი, ნაგებრაგის და ნაწ. ნაჯა. ჯგუფ ში: ლ. გაბუნია, ვ. ნაჭყალი, ვანო ნაჭ-ყალი, მ გვილაგა და ვ. ნაჭყალი, ხო-ლო რეზინდრაგის და ნაწ. ნაჯ. ჯგუფში არჩულ იქნენ: ბატუ დანიელი, პ. დან-ელია, ნ. ბარათია, ე. წიჭკვაძე და გ. წიჭკვაძე.

პროკინცია

პროკინცია (გურია). აქ არსებობს მომ-ხმარებელი საზოგადოება „თანამშრომე-ლი“, რომელიც დიდ დახმარებას უწევს გუთურის მცხოვრებთ. საზოგადოების ქ. გოგობისამ უფასოთ დაუთმო ადგილი. კომპროტივს წევრები ბევრი პყეს და გამგებობა ენერგულად მუშაობს. მუშა ხელის ნაკლებობა და მასთან მოსაფ-ხობამ გურია უკადრეს შემოიღობა მდ-ვიყავს; ამისათვის ხალხი ყოველდღე-დონეს ხმარობს, რომ ეს კარზე მომდგა-რი შიმშილი, რანერიად შეშინებულია. ამ საქმეში ხალხს დიდ დახმარებას უწევს კომპროკინცია.

აქ ყუვილამც იქნა თავი და მუქარს ავლეს ბავშვებ. არ შეიძლება არ აღე-ნიშნო ზოგიერთი ვაჭრების ნაკე-რელი, რომლებიც პროფესიათ კარტ-ნარდის თამაში გაუხდიან, იმის მაგიერ, რომ კულტურულ მუშაობას ეწეოდნენ.

პ. კისტიანიშვილი.

მ. შვირილა. 17 ივლისს, უკაბდით მავარდნა რეგულდების ტყვია მოხდა ან სულ არ გააჩნიათ და ან ძალიან ცო-ტა რამ აქვთ შესყიდული.

მელიც მსახურებს თულისის აღმ. კო-მიტეტის რაზმში.

ს. ნაოლაშვი. 23 ივნისს სულ უდა-ნაწილად სენჯის მამაჩა რაზმის უფ-როსი პრ. ისინი ჩაჩვე ფიზიკურად შე-რების იმავე რაზმის ჯარისკაცს ს. კო-კი-ს და გალაშქლეს კიდევ ამიტომ კოკიას სამსახური მიუტოვებია და ამ-ბოვან ჩაჩვეას მოსაკლავად დასდევსო.

ს. ბანძა. იგივე იასონ ჩაჩვეამ უდა-ნაწილად სასტრად გალახა კიდევ იმავე რაზმის ჯარისკაცი გრ. დალია, რის გამოც ბევრი თავისით გადის რაზმთან და ეწერება სხვა რაზმ-ში. საჭიროა დროზე იქნეს მიღებული ზომები ამისთანა თვითნებობის წინა-აღმდეგ.

შპრია. დღეს ჩვენდა საუბედროოდ გურიაში არა ნაკლები ქურდობა ხდება, ვიდრე სხვაგან. წინა დღე ჩვენ თამაში შე-გვედო გვეტევა, რომ გურიაში უჭირავს პირველი ალაგი ქურდების ალაგებში. მაგრამ დღეს ეს ასე არ ხდება: ვინც რა ქურდობა ჩადენა ყველა არხინდაა, ამას წინათ სოფ. ბაღდაში (ბახვის სა-ზოგადოება) შ. ბერძენიშვილის სახლი გასტეხეს, საიდანაც წაიღეს სამი ფთო ნაყილი სიმინდი და სხვა სურსათიც. ორ ივლისს ათანასე ორაგველიძის სახლი გას-ტეხეს, საიდანაც წაიღეს სიმინდი და სხვა საზოგადოება. ამავე დღეს გასტეხეს იგ. შარა-შენიძის ბეღელი. დ. ბერძენიშვილს წა-ართვეს უნაგირა და შინელი. ასე უსირ-ცხვილად დამებრბიან ეს მანაწა ჯურ-დები და ისედაც გაკვირებულ ოჯახს სარკვევს. საჭიროა დაუყოვნებლად სა-ზოგადოებამ მიიღოს ენერგული ზომე-ბი: დაინიშნოს ღამით ყარულეები და აილაგოს ქურდები.

შ. ბაღდადელი.

ო. ბალანჩივაძე.

ს. დიმი ჯინაში. 7 ივლისს მოხდა სოფლის კრება. განსახლებული ცუდ აფ-თიყეს წლის ანგარიში, ჩამორთმეულ სიმინდების ანგარიშები და პირველ დაწე. უმ. ლეს სოფლის შენო-ბის გადიდება. ქსენონ აფთიქის ანგა-რიშებმა გვიჩვენა შემდეგ: 1917 წ. განსახლებული შენისავალი ყოფილა 55,519 მ. 36 კ. ვადავლი 24630 მ. 14 კ. წმინდა მოგება დარჩენილა 10,889 მ. 17 კ. ანგარიშები კრებამ მიიღო. სიმინ-დის საკითხში დიდი აურზაური გამოი-წვივა; კამათის შემდეგ არჩეული იქნა კომისია, რომელსაც მიენდო საქმის გა-მორკვევა; ამის შემდეგ კრება დაიშალა და დანარჩენი კითხვები დარჩა ღიად.

დღემდის აქ არეულობას ალაგი არ ქონია. ამ ბოლო დროს კი წამოყო-თავი ნაძირალებმა უნდათ გაავლენ ხალხში უმთავრებლად და ასე უმქმან ხელოვნურად ექსტეხები.

მეზობელ სოფელ გოჩა-ჯინაში და გუბნი ყოველ დაწე სროლა იმისი, რის მოსპობაც დაუყოვნებლივ საჭიროა. აქ უკანახულს კარგა პირი უჩანს; პუ-რის ქრას უამე შეუდგენ; ლ. ზემოხეთელი.

სოფ. შამოქალა (გორის მაზრა). თვეზე მეტა, რაც ქვემო ქოლ. საიონ-ში მიწის ჩამორთმევა კომისია მუშაობს. მან ს. კასპის აგარაკში დაამთავრა მუ-შაობა და გადავიდა ს. ქალაში. კომისი-ის დიდი დაბრკობლება ეთაბება წინ, ერ-თის მხრით იმით, რომ დიდ გაცხარე-ბული მუშაობა არის და მეორეც უფრო-მით, რომ სოფლად დღეს გავერცხებუ-ლი პროფესორული ხნები. ამ პროფე-სორის ეწვევან სოფლად ჩარჩა წუბებლე-ბი, დიდი მესკურე გლხებზე და ყო-ფილი თავადები, მკლე „ნასტარქიკა-ლები“, რომელიც ამხედრებენ ხალხს და მთავრობისადმი უნდობლობას უღვივე-ბენ. ამიტომ საჭიროა კულტურული მუ-შაობის წარმოება ქართლის სოფლებში, რომ ხალხი ერთხელ და სამუდამოდ იქნოს თავისი მტერ მოყვარენი.

მ. ორმოცაძე.

მე ივანე ჯანაშიძემ დაგვარგე ტყვის საფულე 150 მან. ფულით ტარონი 27,554 მან. 75 კ. № 258 ბათუმ ტრა-ნაზავს. ნისებზე დადგენილ იქნა: შემო-ტრანდი იქნას ყველა ნისები გ. მრტ-ის დალევად. მომავალში ნ-სისი გატე-რის შესახებ კრებამ დაადგინა: ნისია გაიცეს, ხოლოდ ერთი თვის ვად-გაცეს დაგეგვამბ ისე, ვითყვარა რამ-დენს დანიხავს საჭიროთ.

შესცვალა 4 მარტს დადგენილება და დადგინა; ვინაარებთ რა ამერ-კაკა სისი მომხმარებელ საზოგადოებათ ორ-განში მოათავსებულ შეკითხვის პასუხს: შენობისა, წევრების მიღებისა და დივი-დენდის შესახებ, ვადგენთ: დღემდის იქ-ნას მიღებული წევრები თანხადა წეს-დებისა. ე. ი. 5. საბაიო და 2 მ. წა-წევრითი. შენობის ფული ყველას და ის წევრნი რომლებიც დიდდენდში გავრ-სწორდენ (ლარებზე) 23 მ-ში და შეტ-დებულნი 28 მ-ში) ჩითიყვარს საბა-იოთ. მაგრამ ვ-ნიან საზოგადო კრე-

ბის დადგენილებით წევრს არ აქვს უფ-ლება ორზე მეტი პაი შეიძინოს. ამისა-თვის ვისაც ერთი აქვს, შეიძინე კიდევ ერთს.

ს. კალაში. ასეთ დროს, როდესაც უფრო საჭიროა ცხოვრების მსვლელობას მტერი უფრადლება მიეცეს, სამკითხვე-ლი გაუქმებულია. არავითარი გავით არ მოსაოგება. გამგებობას, როგორც ეტყობა მოსწყენია მუშაობა.

— აქ გაძარცვეს ფოსტა. როგორც ამბობენ, წაღებულია 4000 მანეთადე. დამნაშავენი ვერ ვერ აღმოუჩინათ.

— სიმინდი ას მანეთადე ფასობს ფუთი. ხალი ბლომითა. მოსავლს კარ-გი პირი უჩანს. დათუფლავა ყაზბი არ არის დარჩენილი. პურა უფე მოიჭრა.

ქ.

წამოქალაქი (გორის მაზრა). არ მგონია კიდევ მოაპოვებოდეს ისეთი ჩა-მორჩენილი მხარე საქართველოს სახლე-რებში, როგორც არის ზემო-ქართლი. დივილით რამოდენიმე საზოგადოებას და ოფითადა ნახათ კაცს, რომელიც წი-კითხვის მცოდნე იყვას დაგვანებებს თხო-თხოვადღეს. მართალია, არიან მცოდნე-ბი და მასწავლებლები, მაგრამ ესენი სოფლის სასარგებლად არავითარ მუ-შაობას არ ეწევიან.

ხალხი სიმინდულია და ამას გამო ათასგვარ პროვოკატორულ გამოსვლას აქვს ადგილი. ვერც კომისრები და აღ-მინისტრაციოა ღდას თავს სინდელზე. საჭიროა სრული როგორაინაზა კია. უმთა-ვრესად ხალხში კულტურული მუშაობის გაჩენება საჭირო, როგორც თვეების წყალი უყალი. ხალხის მოკეთებება დიდი მუშაობა უნდა გასწორს, რომ ეს მხარეც გამოიყენონ დი განახლებულ გაზზე, როგორცღაც უკვე ღდას ჩვენი რესპუბ-ლიკის სხვა ნაწილები.

ო. ბალანჩივაძე.

ს. დიმი ჯინაში. 7 ივლისს მოხდა სოფლის კრება. განსახლებული ცუდ აფ-თიყეს წლის ანგარიში, ჩამორთმეულ სიმინდების ანგარიშები და პირველ დაწე. უმ. ლეს სოფლის შენო-ბის გადიდება. ქსენონ აფთიქის ანგა-რიშებმა გვიჩვენა შემდეგ: 1917 წ. განსახლებული შენისავალი ყოფილა 55,519 მ. 36 კ. ვადავლი 24630 მ. 14 კ. წმინდა მოგება დარჩენილა 10,889 მ. 17 კ. ანგარიშები კრებამ მიიღო. სიმინ-დის საკითხში დიდი აურზაური გამოი-წვივა; კამათის შემდეგ არჩეული იქნა კომისია, რომელსაც მიენდო საქმის გა-მორკვევა; ამის შემდეგ კრება დაიშალა და დანარჩენი კითხვები დარჩა ღიად.

დღემდის აქ არეულობას ალაგი არ ქონია. ამ ბოლო დროს კი წამოყო-თავი ნაძირალებმა უნდათ გაავლენ ხალხში უმთავრებლად და ასე უმქმან ხელოვნურად ექსტეხები.

მეზობელ სოფელ გოჩა-ჯინაში და გუბნი ყოველ დაწე სროლა იმისი, რის მოსპობაც დაუყოვნებლივ საჭიროა. აქ უკანახულს კარგა პირი უჩანს; პუ-რის ქრას უამე შეუდგენ; ლ. ზემოხეთელი.

სოფ. შამოქალა (გორის მაზრა). თვეზე მეტა, რაც ქვემო ქოლ. საიონ-ში მიწის ჩამორთმევა კომისია მუშაობს. მან ს. კასპის აგარაკში დაამთავრა მუ-შაობა და გადავიდა ს. ქალაში. კომისი-ის დიდი დაბრკობლება ეთაბება წინ, ერ-თის მხრით იმით, რომ დიდ გაცხარე-ბული მუშაობა არის და მეორეც უფრო-მით, რომ სოფლად დღეს გავერცხებუ-ლი პროფესორული ხნები. ამ პროფე-სორის ეწვევან სოფლად ჩარჩა წუბებლე-ბი,